

Nunanut Allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaat 2019.

(Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Nunanut Allannullu Naalackersuisoq)

Inuiaqatigiit nunarsuarmut tamarmut siaruarsimajartuinnaavipput, tamattalu immitsinnut atajartuinnaavippugut. Nunarsuarmioqativut tamarmik soqutigingitsuusaarlugit inuiaqatigiittullu nunatulluunniit imminut mattulluni inuuneq qangannoriartorpoq. Neriuppugut tamatta tamanna paasisimalereeripput, tamannalu piviusoq massakkut atorluartariaqalerparput, nunatsinnut tamanut iluaqtaalersillugu.

Demokraatit partiiuvoq liberaliusoq avammullu nunarsuarmioqatitsinnut ammasoq. Upperaarpullu niuersinnaanermut periarfissat, killilersugaanngitsumik niueqatigiinneq, killilersugaanngitsumillu unammilleqatigiinneq inuiaqatigiinni innnuttaasunut ataasiakkaanut annerpaamik kiffaanngissuseqarnissamut atugarissaarnissammullu aqutissiuussilluarsinnaasuusut.

Nunatut sukkulluunniit imminut pilersunngiivitsutut, nunanut allanut niuernikkut ataqateqarneq pisariaqartilluinnarparput. Tamassuma paasinissaa piasariaqarluinnarpoq, taamaammallu aamma niueqatitsinnut pitaasumuik atassuteqaateqarnissaq pingaaruteqarpoq. Namminerlu aamma naleqarnerput ilisimasariaqarparput. Aalisagaativut, qalerualiutivut, minnerunngitsumillu aatsitassaativut pisiariumaneqartorjuupput, tamannalu nuannaarutigisariaqarparput.

Allatut oqaatigalugu, Kalaallit nunatsinni nunarsuarmioqataavugut, nuanarsuarmilu niuernermi nunarsuarmilu pissaaneqarniuunnermi akuulluta. Sualummik kingullertut taasara ajoqutissartaqarlunilu iluaqutissartaqarpoq. Inissisimanerput soorlu USA-mit aningaasaleerusuttunut aammaassisinnaanera iluaquatissanut ilaavoq. Ajoqutissartai tassaasinnaapput nunat assigiinngitsut akornganni pissaaneqarniuunnermi immitsinni suunngitsutut inissittoorsinnaanerput sakkortusinaasunik malitseqarsinnaasunik, soorlu pissaanilissuit akornganni akerleriittoqarnermi imaluunniit sorsuttoqarnermi.

Arlaannaataluunniit inissisimanitta pingaarutaa upperingikkunikku aasarmanna pisut eqqaalaaginnarsinnaavagut, taamani amerikarmiut præsidentiat Donald Trump ajortumik ajunngitsumillu nunatut inuiaqatigiittullu soqutigineqalersippaatigut. Annikitsorsiorusunngilanga oqaatiginnaasarali Kalaallit Nunaat tuniniaganngilaq. Uagut inuiaqatigiit kalaallit tuniniaganngilagut.

Uagut nunarpullu tunisassiatut isiginissaa soqutigittaanneruvoq. Tamanna neriuppunga Trmp-ip USA-llu paasisimassagaat, taamaangippammi paasineqarnissatta tungaanut oqariartuuterput uteqattaartariaqassuarput. Trump-illi iliuuseqarnera nunarsuarmi pissaanilissuarnut Kalaallit Nunaatta

inissisimaneq pillugu politikikkut aammalu pissaaneqarniunneq pillugu politikikkut soqutiginarpuunneq apeqquserneqarsinnaangimmat. Soqutigineqarnerput uagutsinnut iluaqutaasussamik atorluartariaqarparput.

Tamatumuuna Demokraatit piumasarivaat tuaviornerpaamik amerikarmiut oqaloqatigisariaqarigut qanoq ililluta siunissami suleqatigiissinnaanerluta, taamaalilluni USA inissisimanikkut eqqaminni eqqissiniassammata, aammalu Kalaallit Nunaanni amerikarmiut soorlu ataqatigiinnermut aqqissuussinernut, kollegialiortiternermut, ilinniartunik paarlaasseqatigiittarnermut il. il aningasaliisarnissaat.

Sakkutooqarnikkut iligisagut siunissami aamma suleqatigiinnarnissaanni massakkorpiaq Kangerlussuup ineriartornera pissanganaateqartorjuuvoq. Danskit sakkutuuisa oqaatigisimavaat Kangerlussuup mittarfia sakkutooqarfittut innuttaasunullu ammasumik timmisartorfiusinnaasutut ingerlatiinnarusullugu. USA-li tassani sumiippa? Tamanna Naalackersuisunit nalunaajaatigineqarnissaa kissaatigigaluarpara. Aamma USA imaluunniit Danmarkki sakkutooqarnermut atugassamik inissisimaffiusinnaasunik pissanganartunik allanik tikkuaasimanersut paaserusuppara, aammalu Kalaallit nunaanniik massakkumut tassunga qanoq inissisimanersugut.

Suleqatigisaq aamma pingaarutilik tassaavoq EU. Tassunga tunngatillugu 2021-miik 2027-p tungaanut atuuttussamik Suleqatigiinnissamik Isumaqaatigiissut isumaqaatigiinninniarnit pissamaartut Demokraatinit qilanaarivagut. Tamatumuuna pissanganarluinnaassaaq Naalackersuisut itisuumik Kalaallit nunaat EU-mut ilaasortanngorsinnaanissaanut iluaqutaasinnaasut ajoqutaasinnaasullu misissorluassagaat. Tamatumuunali erseqqissalaassuara taamatut kissaateqarama isumaqanngitsoq EU-mut ilaasortanngornissarput piumasarigakku – kissaateqarnerali isumaqarpoq eqqarsaat pitsaasuunersoq misissortariaqaratsigu, taassumallu kingunerisaanik paasisaqarluarluta aaliagiisinnaanngornissatta qulakkeerneqarnissaa piumasarigakku.

Taassumallu saniatigut uparuartariaqarparput Demokraatini akunnerni, ullunilu ukunani Tuluit nunanni Brexit qanoq ingerlassanersoq aaliagiiffiginiarnernata ineriartornera malinnaaffigilluaratsigu. Brexit Tuluit nunaannut niueqateqarnitsinnut suleqateqarnitsinnullu isumaqartorjuusinnaavoq, taamaammallu naammassinninniarnernat nunatsinni isumaqartorjuusinnaavoq. Tamatumuuna Naalackersuisut apererusuppakka nalorninartorsionitsinni qanoq iliuseqarsimanersut? Brexit kingorna suleqatigiinnissamut Tuluillu oqaloqatiginninnerit isumaqaatigiinninniarnerrillu sumut killippat?

Kiisalu pingaaruteqarpoq issittumi nunat avannarliit akornanni suleqatigiinneq eqqaanissaa. Tassunga atatillugu isumaqarpunga Danmarkimi nunatsinnik pitsaasumik ilaatitsinngittumik suleriaaseqartoqarmat. Kalaallit nunarput tassaavoq inissisimanikkut issumiittoq – Danmark taamaallaat Kalaallit Nunaat aqqitingalugu issittormiuvoq. Taamaammallu kalaallit sammisani issittumi tunngasuni sunnuteqarsinnaatitaanerat aamma annertunerujussuusariaqarpoq. Isumaqaatigiinninniarnerni il.il. pingaarutilinni Danmarkki aquttuusartoq akulikippallaamik takusarparput. Tamanna allanngortariaqarpoq. Pissusissamisoorsoriivipparput nuajungaqarfitsinnut, inuuffigisatsinnullu tunngasunik

aalajangiunneqartartunut nunatut oqartussaannerusariaqartugut.

Tamatumuuna aamma pingaaruteqarpoq uagut nammineerluta qiterpiaanun inissittarnerunissarput. Siuartup tujuulua atisariaqarparput siuttunngorlutalu. Tassunga tunngatillugu nunatsinni nunat assigiinngitsut akornganni issittoq pillugu ataatsimeersuarnissamik aaqqissuussisinnaavugut. Tusarusuppara Naalackersuisut eqqarsaammut tassunga qanoq isummernersut?

Naggataatigullu danskit nunanut allanut ministeriat (udenrigsminister) ullumi ataatsimiittarfitsinni peqataasinnaasimammat qujaffigeriusuppara. Tamanna ataqqinninnermik oqaloqatiginnikkusussusermillu takutitsineruvoq, Demokraatiniillu tamanna nuannaarutingaarput.

Taamatut oqaaseqarluta Nunanut Allanut tunngassutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaat 2019 tusaatissatut tiguarput.